

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 listopada 2014 r. skierowanym przeciwko (...) S.A. w W. oraz Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w Z., pełnomocnik A. H. wniósł o:

1. zasądzenie na rzecz powódki od (...) S.A. w W. kwoty 100.000 zł z tytułu częściowego zadośćuczynienia w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 7 kwietnia 1993 r. za krzywdę i cierpienia spowodowane uszczerbkiem na zdrowiu ujawnione po dniu wyrokowania sądu pierwszej instancji, tj. 12 lutego 2008 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 7 lutego 2012 r. do dnia zapłaty;

2. zasądzenie na rzecz powódki od Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z. kwoty 100.000 zł z tytułu częściowego zadośćuczynienia za krzywdę i cierpienia spowodowane uszczerbkiem na zdrowiu ujawnione po dniu wyrokowania sądu pierwszej instancji, tj. 12 lutego 2008 r. w związku ze skutkami niewłaściwego leczenia powódki po wypadku z dnia 7 kwietnia 1993 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 7 lutego 2012 r. do dnia zapłaty;

3. podwyższenia renty miesięcznej wypłacanej przez pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki z kwoty po 1.200 zł miesięcznie do kwoty po 2.700 zł miesięcznie, w związku ze zwiększonymi potrzebami powódki po dniu wyrokowania sądu pierwszej instancji;

4. zasądzenie od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powódki kwoty 9.085,20 zł miesięcznie tytułem waloryzacji renty zasądzonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie o sygn. I ACa 679/08 za lata 2009-2013 oraz za okres od stycznia do września 2014 roku;

oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych oraz zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości, dołączając stosowne oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym.

Na uzasadnienie żądania powódka podała, że od czasu ustalenia przez Sąd wysokości należnych jej świadczeń, stan jej zdrowia uległ znacznemu pogorszeniu, czego dowodem jest wydane w dniu 7 lutego 2012 roku zaświadczenie lekarskie a nadto w związku ze schorzeniami powódka cierpi na zaburzenia koncentracji i pamięci oraz zaburzenia nerwicowe, które utrudniają jej funkcjonowanie w codziennym życiu. /pozew wraz z oświadczeniem k. 2-10 i 13-16/.

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2014 roku zwolniono powódkę od kosztów sądowych w sprawie.

/ postanowienie – k. 95 /

W odpowiedzi na pozew z dnia 26 stycznia 2015 r. Wojewódzki Szpital (...) w Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości w zakresie dotyczącym tegoż pozwanego, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg. norm przepisanych. Nadto wniesiono o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) S.A. z siedzibą w W., z uwagi na fakt zawarcia z tym podmiotem umowy ubezpieczenia OC przez pozwanego Szpital.

Strona pozwana podniosła, że nie została udowodniona ani zasadność, ani wysokość roszczenia a nadto Szpital może odpowiadać jedynie za uchybienia stwierdzone w procesie leczenia powódki – czego nie wykazano i powództwo powinno zostać oddalone.

/odpowiedź na pozew, k. 103-106/

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 stycznia 2015r. (...) S.A. w W. nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie w całości, oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Podniesiono niedopuszczalność pozwu, z uwagi na brak współuczestnictwa pozwanych - dwa podmioty, różne podstawy i różne zdarzenia szkodowe, a także przyczynienie się powódki do powstania szkody (20 %, z uwagi na ustalenia Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie o sygn. II C 100/04). Strona pozwana wskazała, że w jej ocenie zasądzone na rzecz powódki uprzednio zadośćuczynienie wraz z odsetkami jest adekwatne do rozmiaru krzywdy i spełnia funkcję kompensacyjną. Pozwany kwestionuje zasadność waloryzacji kwot wypłacanych z tytułu renty, wysokość żądanych kwot, stawki za godzinę opieki oraz zasadność dalszej kwoty z tytułu zadośćuczynienia.

/ odpowiedź na pozew, k. 1 12 -1 14 / .

Pismem z dnia 1 sierpnia 2016 roku, zgłaszając się w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej, (...) S.A. z siedzibą w W., wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz interwenienta kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż powódka nie wykazała, aby doszło u niej do pogorszenia się stanu zdrowia od dnia 12 lutego 2008 roku a wszelkie negatywne następstwa niezgodnego ze sztuką lekarską leczenia zostały już należycie skompensowane, natomiast świadczenia uznano za nieuzasadnione, kwestionując nadto żadaną przez powódkę rentę oraz termin, od którego powódka żąda odsetek.

/pismo interwenienta ubocznego – k. 470 -472 /

Na rozprawie poprzedzającej wyrokowanie, strony podtrzymały swe stanowiska w sprawie.

/ p rotokół - k. 700 v. e –protokół 03:15:24 – 03:19:14/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 kwietnia 1993 r. powódka A. H. uległa wypadkowi komunikacyjnemu. /okoliczności bezsporne/.

Zasada odpowiedzialności pozwanych została przesądzona wyrokiem z dnia 12 lutego 2008 r. Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie II C 100/04, którym zasądzono na rzecz A. H.:

1. od (...) S.A. w W. Oddział w Ł.:

- kwotę 176.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia;

- kwotę 19.080,00 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej;

- kwoty po 530,00 zł miesięcznie tytułem renty wyrównawczej;

- kwotę 13.250,00 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 1 lutego 2001 r. do 28 lutego 2003 r.;

- kwotę 19.000,00 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 1 marca 2003 r. do 31 stycznia 2006 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2006 r.;

- kwotę po 700,00 zł miesięcznie tytułem renty z tytułu zwiększonych potrzeb poczynając od dnia 1 lutego 2006 r. i na przyszłość;

- kwotę 8.000 zł tytułem kosztów leczenia blizn metodą laserową;

- ustawowe odsetki od kwoty 24 000,00 zł za okres od 20 stycznia 2004 r. do dnia 30 marca 2006 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2007r.

2. od Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z. kwotę 70.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia

Sąd ten ww. wyrokiem ustalił również, że (...) S.A. w W. Oddział w Ł. będzie ponosił odpowiedzialność za przyszłe szkody, wynikłe z wypadku komunikacyjnego z dnia 7 kwietnia 1998 roku a Wojewódzki Szpital (...) w Z. będzie ponosił odpowiedzialność za skutki niewłaściwego leczenia powódki.

Przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia, uwzględniono, że (...) S.A. w W. Oddział w Ł. wypłacił powódce z tego tytułu łącznie 40.000 zł (32.000 zł w dniu 24 stycznia 2003 r. i 8.000 zł w dniu 1 sierpnia 2003 r.), a także, że stały uszczerbek na zdrowiu powódki wyniósł łącznie 195 % a pozwany Szpital, poprzez niewłaściwe leczenie, przyczynił się w 20-25 % do powstania szkody po stronie powódki.

Sąd odmówił zasadności roszczeniu powódki o zasadzenie renty na zwiększone potrzeby i renty wyrównawczej od Szpitala, gdyż zwiększone potrzeby nie wynikały z następstw nieprawidłowego leczenia.

Zasądzając ww. kwoty z tytułu zadośćuczynienia, renty bieżącej oraz utraconych dochodów oraz kosztów leczenia blizn, Sąd miał na względzie, iż A. H. przyczyniła się do powstania szkody w 20 %.

Sąd Apelacyjny w Łodzi na skutek apelacji powódki zmienił przedmiotowy wyrok w zakresie skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od 1 marca 2003 r. do 31 stycznia 2006 r. z kwoty 19.000 zł do kwoty 28.700 zł oraz, przy uwzględnieniu przyczynienia powódki w wysokości 20 %, oraz zmienił zasądzoną tytułem renty na zwiększone potrzeby kwotę 700 zł na kwotę 1.120 zł, oddalając apelację w pozostałym zakresie.

(wyrok, k. 17-18; wyrok SA wraz z uzasadnieniem, k. 19-33v.).

Zasądzona wyrokiem Sądu Okręgowego renta na zwiększone potrzeby za okres od 1 lutego 2001 r. do 28 lutego 2003 r. w kwocie 13.250,00 zł wynikała z pomnożenia miesięcznych wydatków na zwiększone potrzeby (530,00 zł) przez liczbę miesięcy, których dotyczyło żądanie (25 miesięcy).

Natomiast zasądzając rentę bieżącą od 1 lutego 2006 r. i na przyszłość, Sąd Okręgowy uwzględnił wydatki na pomoc osób trzecich w wymiarze ok. 2 godzin dziennie (405,00 zł), zakup leków (380,00 zł) i koszty dojazdów (ok. 100 zł). Wysokość miesięcznych zwiększonych potrzeb powódki oszacowano na kwotę 875,00 zł, pomniejszając ww. kwotę o procent przyczynienia.

Jednakże Sąd Apelacyjny skorygował te ustalenia i ustalił koszty leków, wizyt lekarskich na poziomie 900,00 zł, koszty dojazdów do lekarzy, na rehabilitację i ewentualnie masaże na poziomie 300,00 zł, natomiast zakres opieki osób trzecich ocenił na poziomie 4 godzin dziennie, (przyjmując wysokość stawki godzinowej początkowo w kwocie 6,90 zł, a później w kwocie 7,11 zł).

(okoliczność bezsporna: wyrok, k. 17-18; wyrok SA wraz z uzasadnieniem, k. 19-33v.)

Z punktu widzenia **neurologicznego**, stwierdzono u powódki nasilenie dolegliwości związanych z uszkodzeniem korzeni lędźwiowych będących skutkiem zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych kręgosłupa jako skutek powstałej po złamaniu miednicy i lewej kości udowej niestabilności kręgosłupa lędźwiowego. Obecnie u powódki stwierdzono nieznaczne ograniczenie zgięcia grzbietowego lewej stopy, przy zachowanym odruchu skokowym (niedowład stopy). Nasilenie dolegliwości korzeniowych, ma związek z wypadkiem z dnia 07.04.1998 r. oraz nieprawidłowym leczeniem ortopedycznym powódki. Objawy te powodują obecnie 15 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powódki (zgodnie z pkt 94c tabeli uszczerbków - Dz.U. 18.12.2002r.), jednak zakres potrzeb powódki pozostał bez zmian. Nie stwierdzono zwiększenia uszczerbku na zdrowiu powódki z powodu dalszych objawów uszkodzenia korzeni szyjnych – orzekanego zgodnie z pkt 94a tabeli.

(dokumentacja medyczna – k. 200 – 230; 234-339; opinia biegłego z zakresu neurologii J. Z. a - k . 340-342 ; uzupełniająca opinia biegłego z zakresu neurologii J. Z. - k.665 ; ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu neurologii J. Z. - k.6 94v. e-protokół 02:06:29-02:07:09)

Stan psychiczny powódki ulega stopniowemu pogorszeniu i mimo, że w efekcie zażywanych leków okresowo nieznacznie się poprawia to brak jest obserwowanej stabilizacji rokującej na trwałe, pozytywne zmiany. Pogorszenie stanu psychicznego powódki powoduje zwiększenie jej potrzeb związanych z leczeniem i farmakoterapią psychiatryczną oraz koniecznością zwiększonej opieki i kontroli ze strony osób trzecich związaną z samookaleczaniem się oraz prawdopodobnie będzie ulegało dalszej progresji. U powódki stwierdzono organiczne uszkodzenia CUN oraz istotne obniżenie funkcjonowania intelektualnego na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, co wskazuje na postępujące negatywne zmiany w sprawności procesów poznawczych i funkcjonowaniu intelektualnym. W związku z tym, u powódki, ujawniła się nowa, nieznana krzywda po dacie 14.10.2008 r. pozostająca w związku z wypadkiem z dnia 07.04.1998 r. w postaci znacznego pogorszenia dysfunkcji narządu ruchu oraz silnych dolegliwości bólowych, objawiającego się zachowaniami autodestrukcyjnymi oraz zaburzeniami w koncentracji i pamięci, nasileniem stanów depresyjnych i lękowych, zaburzeniami nerwicowymi, utrudniającymi w dużym stopniu funkcjonowanie w życiu codziennym.

(dokumentacja medyczna – k. 42-44; opinia biegłego z zakresu psychologii A. T. - k. 143-152)

Z psychiatrycznego punktu widzenia, powódka jednak zaadoptowała się do ograniczeń i trudności wynikających z doznanych następstw wypadku, stała się osobą bardziej samodzielniejszą, znalazła rzeczy o które dba, pielęgnuje, które sprawiają jej radość, samodzielnie motywuje się do ćwiczeń rehabilitacyjnych w domu, lepiej funkcjonuje z rodziną, chętniej wychodzi z domu - do kościoła, na rehabilitację, do sklepu, na spacer w obecności osób innych a nadto stała się bardziej zdystansowana do krytyki sąsiadów i negatywnych uwag wypowiedzianych pod jej adresem. Z tego względu mimo, iż u powódki stwierdzono występowanie organicznych zaburzeń nastroju i osobowości będących następstwem wypadku z dnia 07.04.1998 roku, brak jest podstaw do przyznania wyższego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z następstw wypadku z dnia 07.04.1998 roku, niż przyznany na dzień wyrokowania 12.02.2008 roku w sprawie o sygnaturze II C 100/04 i nie stwierdzono powstania u powódki nowej krzywdy. Stan psychiczny powódki uległ poprawie (nie ma pogorszenia), jest ona w lepszej, wyrównanej kondycji psychicznej. Dolegliwości powódki nie nasiliły się w stosunku do poprzedniego badania, a z upływem leczenia i zmian farmakologicznych, malały.

W zakresie specjalizacji **chirurgii ogólnej** nie stwierdzono u powódki nieprawidłowego leczenia w Wojewódzkim Szpitalu (...) w Z.. U powódki, w trakcie leczenia szpitalnego ani wkrótce po opuszczeniu placówki medycznej w 1998r. nie wystąpiła zakrzepica żylna Dokumentacja medyczna wskazuje na przebycie przez powódkę samoistnej choroby układu żył powierzchownych kończyn dolnych o nazwie „zapalenie zakrzepowe żył kończyn dolnych”, choroba ta jest pierwotną chorobą układu żylnego i nie jest następstwem wypadku z dnia 7 kwietnia 1998r, więc nie można stwierdzić ujawnienia się nowej, nieznanej krzywdy po dacie 14 października 2008 roku, pozostającej w związku z wypadkiem z dnia 7 kwietnia 1998 roku.

Ginekologicznie, u powódki rozpoznano dużą macicę mięśniakowatą - wielkość mięśniaków może stanowić kwalifikację do leczenia operacyjnego, polegającego na nadszykowej amputacji trzonu macicy, jednakże mięśniaki te nie mają wpływu na dolegliwości bólowe powódki i pozostają bez wpływu na jej dolegliwości związane z oddawaniem moczu, występując u co 5 europejki. Leki przyjmowane przez powódkę po wypadku, nie były lekami hormonalnymi, nie miały wpływu na tempo wzrostu mięśniaków, na ich powstanie nie mają wpływu leki stosowane przez powódkę.

Infekcje **urologiczne** i nietrzymanie moczu są naturalnym zjawiskiem towarzyszącym starzeniu się kobiet (może wystąpić u 40 % kobiet) - upływ czasu ma wpływ na rozluźnianie się mięśni, z wiekiem, naturalnie dolegliwości są większe. pierwszych 7 latach powódka nie zgłaszała żadnych dolegliwości, ze strony układu moczowego. Próba kaszlowa u powódki była ujemna co oznacza, że pęcherz utrzymuje mocz. Nie można mówić o błędzie w leczeniu, cewnikowanie to jedna z zasad ratowania życia i zdrowia. U każdego cewnikowanego pacjenta występuje zakażenie - powinno ono wystąpić od razu po cewnikowaniu. Pacjent będzie miał nawracające zakażenia dróg moczowych. Zmiany bliznowate zawsze mogą być przyczyną różnego rodzaju dolegliwości, ale po 20 latach są to już zmiany stare, wygojone, obkurczone.

Mięśniakowatość macicy może wpływać na nietrzymanie moczu - wypełniony pęcherz będzie uciskał. Jeśli powódka usunęła mięśniaki z trzonem macicy, może to zwiększyć dolegliwości nietrzymania moczu.

W stanie **ortopedycznym** powódki nie zaszły istotne zmiany w porównaniu z ocenami poprzednich biegłych ortopedów badających powódkę do sprawy II C 100/04. Pogorszenie stanu zdrowia w miarę upływu czasu, wynika z zaburzenia statyki. Problem ortopedyczny zakończył się. Kość złamana, boli. Kości z upływem czasu zmieniają układ kręgow, ma to wpływ na powstanie zespołów neurologicznych. Opadanie stopy, to objaw neurologiczny - ucisk korzenia, który powoduje osłabienie mięśni stopy. W miarę starzenia organizmu, układ kostny ulega deformacji. Wypadek miał wpływ na szybsze i znaczniejsze deformowanie się kręgow.

(opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej i torakochirurgii M. G. - k. 166-169; dokumentacja medyczna – k. 25, 34-36, 42-44, 55-64, 69-80, 82-84, 153-155v., 193, 194-199v., 243, 306-339v.; opinia biegłego z zakresu psychiatrii A. R. - k. 358-381; opinia biegłego z zakresu położnictwa i (...) W.- k. 418-419; opinia biegłego z zakresu urologii W. R. - k. 577-578; ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu urologii W. R. - k.691 e-protokół 00:19:46-00:50:35, 01:09:47 – 01:50:04; opinia biegłego z zakresu ortopedii J. F. - k.590 – 592; dokumentacja medyczna w koszulce i kopercie – k. 593-594; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej i torakochirurgii M. G. - k.651-652v.; ustna uzupełniająca opinia biegłego z zakresu położnictwa i ginekologii M. W. - k. 690v. e-protokół 00:03:37 – 00:06:24; ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychiatrii A. R. - k. 694-694v. e-protokół 01:52:50-02:02:36; ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu ortopedii J. F. - k.692-692v. e-protokół 00:53:27-01:07:19; ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej i torakochirurgii M. G. - k. 694v. e-protokół 02:08:15)

Powódka żyje jak normalny człowiek i jest widywana w miejscowości, w której mieszka, wyprowadza psa. Powódka samodzielnie lub z kimś z rodziny jeździ samochodem z manualną skrzynią biegów: niemal codziennie - 18 km na rehabilitację oraz 2 razy w tygodniu - 6 km na zakupy do A. Ł. (licząc w obie strony). W samochodzie posiada naklejony znaczek świadczący o inwalidztwie kierowcy. Do niedawna powódka mieszkała z najmłodszym bratem, po jego ślubie - zamieszkuje sama. Powódce pomagają nieodpłatnie: rodzina (7 braci i siostra oraz ciotki), sąsiadka oraz mieszkający niedaleko lekarz ortopeda - prof. J.. Udzielana pomoc dotyczy przede wszystkim podania zastrzyku, pomocy w domu, noszenia zakupów, gdy powódka źle się czuje, darowizny warzyw do spożycia. Powódka nie chodzi prosto, utyka, porusza się po mieście z kulą i kijkami.

(zeznania świadka G. a A. a – k. 690 v. e-protokół 00:09:00- 00:16:54 ; zeznania powódki – k. 696- 696 v. e-protokół 02:45:04 – 02:53:48 i 03:09:43)

Obecnie, miesięcznie, powódka przeznacza na leki kwotę 700-750 zł. Powódka korzysta z wizyt lekarskich oraz rehabilitacji w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

(zeznania powódki – k. 696 v. e-protokół 02:25:35 i 02:40:05)

W dniu 20 kwietnia 2015 r. (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzekł o stałej, umiarkowanej niepełnosprawności A. H.. (orzeczenie - k. 615).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody, nie budzące wątpliwości Sądu co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

W zakresie stanu zdrowia powódki, w szczególności przyczyn dolegliwości związanych z uszkodzeniem korzeni lędźwiowych, który ujawnił się u powódki po wyroku w sprawie II C 100/04, jego skutków, a przede wszystkim jego związku przyczynowego z wypadkiem z dnia 7 kwietnia 1993 r. sąd oparł się na przeprowadzonych w sprawie dowodach z opinii biegłych (głównie neurologa oraz ortopedy).

Biegli spólnie i w sposób nie budzący wątpliwości wyjaśnili dlaczego wystąpiło u powódki nieznaczne ograniczenie zgięcia grzbietowego lewej stopy i dlaczego zaistniały u powódki niedowład stopy pozostaje w związku przyczynowym

z wypadkiem z dnia 07.04.1998 r. oraz nieprawidłowym leczeniem ortopedycznym powódki. Przy czym biegły neurolog szczegółowo wyjaśnił dlaczego u powódki wskazać można jedynie na przemijający (długotrwały), nowy, 15% uszczerbek na zdrowiu związany z przebiegiem schorzenia neurologicznego (zgodnie z pkt 94c tabeli uszczerbków - Dz.U. 18.12.2002r.), podkreślając jednak iż zakres potrzeb powódki pozostał bez zmian.

W zakresie charakteru innych dolegliwości doznawanych przez powódkę po wyroku w sprawie II C 100/04 i ich związku z wypadkiem, sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego psychologa, psychiatry, chirurga ogólnego, ginekologa, urologa. Opinie biegłych, zarówno pisemne, jak i pisemne uzupełniające oraz ustne nie budziły żadnych wątpliwości. I z tego względu, Sąd pominął zeznania powódki i dowody z dokumentów dostarczonych przez stronę powodową w zakresie dolegliwości powódki, jakich pogorszenia nie potwierdzili biegli powołani w niniejszej sprawie (w zakresie schorzeń psychiczno- psychiatrycznych, urologicznych, ginekologicznych, ortopedycznych czy też chirurgicznych). W zakresie tych dolegliwości powódki biegli nie dopatrzili się takich zmian, w stanie zdrowia powódki, które wystąpiłyby po dniu wyrokowania w sprawie II C 100/04 lub całkowicie też wykluczyli ich związek z wypadkiem z dnia 7 kwietnia 1993 r.(ginekolog i urolog).

Sąd pominął, tym samym, także związane z leczeniem schorzeń nie pogorszonych koszty wizyt lekarskich, leków, produktów higienicznych i innych poczynionych w tym zakresie wydatków, uznając iż zostały one rozliczone w sprawie II C 100/04, a nadto pominął koszty przyjmowanych przez powódkę dobrowolnie suplementów diety oraz ziół i innych substancji przyjmowanych przez powódkę bez wyraźnego zalecania lekarza.

W zakresie pomocy osób trzecich, wobec braku innych wskazań powódki oraz wobec faktu iż pomoc ta udzielana jest bezpłatnie, Sąd na potrzeby niniejszej sprawy, uznając iż taka pomoc występuje, przyjął iż powódka korzysta z niej w zakresie 1 (jednej) godziny dziennie, w stawce odpowiadającej minimalnej stawce za godzinę pracy w roku 2017, ustalanej na mocy obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2017 r. z dnia 21 września 2016 r. - M.P. z 2016 r. poz. 934, tj. 13 złotych brutto (ok. 10 zł netto).

W braku innych wskazań, w ustaleniach dotyczących kosztów dojazdów powódki na rehabilitację, Sąd oparł się na przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167) w zw. z § 2 pkt 1 lit. b Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 roku w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. 2002r., Nr 27, poz. 271 ze zm.). Stosownie do jakich to regulacji, koszt dojazdu rozliczany jest przez pomnożenie ilości przejechanych kilometrów samochodem osobowym o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ x 0,8358 zł.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne jedynie w części.

Zasada odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 7 kwietnia 1993r. ustalona została wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 lutego 2008 r.. Tym samym do decyzji Sądu pozostawało jedynie ustalenie czy renta winna ulec podwyższeniu oraz waloryzacji a także, czy w związku z wypadkiem z 7 kwietnia 1993r. u powódki ujawniła się nowa krzywda, która uzasadniałaby zasądzenie dalszego zadośćuczynienia.

Rozstrzygając w przedmiocie roszczeń zgłoszonych w pozwie należało uwzględnić granice powagi rzeczy osądzonej wyznaczone treścią wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. akt w sprawie II C 100/04.

Jak wynika z art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Zgodnie z ukształtowanym orzecznictwem, uzasadnienie wyroku, aczkolwiek nie korzysta z przymiotu powagi rzeczy osądzonej, pozwala na odtworzenie procesu decyzyjnego i okoliczności, które były wzięte pod uwagę przez sąd orzekający (wyroki SN z dnia

29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007, z. 5-6, poz. 71, z dnia 6 lutego 2008 r., II PK 175/07, LEX nr 448179 i z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 323/07, LEX nr 494125).

Materialnoprawną podstawą dochodzonego przez powódkę dalszego zadośćuczynienia jest art. 445 § 1 k.c. Przepis pozwala na przyznanie odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, przy czym, w niniejszej sprawie chodzi o krzywdę doznaną po uprawomocnieniu się wyroku z 2008 r.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do podnoszonych przez stronę pozwaną zarzutów, że powódka nie wykazała jakoby jej stan zdrowia uległ pogorszeniu w stosunku do stanu na dzień wyrokowania w sprawie II C 100/04 i że zwiększyły się jej potrzeby. Zarzuty te są zasadne jedynie w części.

Co prawda powódka rzeczywiście nie wykazała, w niniejszej sprawie, jakoby stan jej zdrowia w zakresie psychologiczno- psychiatrycznym, chirurgii ogólnej, ginekologicznym oraz urologicznym uległ pogorszeniu. Okoliczności tych nie potwierdził także żaden z powołanych w zakresie ww. tych specjalności biegłych lekarzy a także nie zajął stanowiska w kwestii dodatkowych potrzeb powódki. Nadto zarówno biegły z zakresu ginekologii jak i biegły z zakresu urologii zgodnie twierdzili, iż nietrzymanie moczu jest naturalnym zjawiskiem towarzyszącym starzeniu się kobiet i występuje u co piątej Europejki, gdyż upływ czasu ma wpływ na rozluźnianie się mięśni i dolegliwości będą się u powódki powiększały naturalnie. Biegły ginekolog stwierdził iż dolegliwości powódki, są chorobą pierwotną i nie związaną z wypadkiem. Nadto biegły urolog stwierdził, iż nie jest możliwe ażeby powódka doznała urazu urologicznego w związku z wypadkiem, nie tylko nie zgłaszała tego schorzenia przez 7 lat, ale także ewentualne czynniki mogące mieć wpływ na nietrzymanie moczu po 20 latach od wypadku uległy już procesowi gojenia, obkurczenia (w związku z cewnikowaniem).

Nie mniej jednak u powódki, w porównaniu z danymi zawartymi w opiniach biegłych neurologów dla potrzeb sprawy II C 100/04 z dnia 07.09.2004 r. oraz na str. 487-89 akt a także zgodnie z danymi zawartymi w dokumentacji leczenia powódki oraz wynikającymi z obecnie przeprowadzonego przez biegłego badania neurologicznego, nasilenie dolegliwości korzeniowych, pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 07.04.1998 r. oraz nieprawidłowym leczeniem ortopedycznym powódki.

Ustalenia te nie przeczą jednak stwierdzonemu już wcześniej, przez Sąd Okręgowy w sprawie II C 100/04, przyczynieniu się powódki do powstania szkody w wysokości 20%, w jakim to zakresie Sąd przyznał zarazem rację stronie pozwanej.

W związku z omawianą dolegliwością neurologiczną powódka doznała nowego, **choć przemijającego**, uszczerbku na zdrowiu w wysokości 15%. Pomimo fakultatywnego charakteru zadośćuczynienia i stosunkowo niewielkiego finalnie, nowego uszczerbku, okoliczności sprawy uzasadniają, w ocenie Sądu, przyznanie powódce dalszego zadośćuczynienia. Należy tu podkreślić, iż ustalając wysokość zadośćuczynienia, sąd nie jest związany procentowym uszczerbkiem na zdrowiu ustalonym przez biegłych lekarzy, która to okoliczność ma jedynie znaczenie pomocnicze, jednakże powyższe jest niewątpliwie wskazówką przy określaniu wysokości zadośćuczynienia, jak i to czy uszczerbek ma charakter stały czy przemijający. W ocenie sądu w wypadku uszczerbku przemijającego, przyznane zadośćuczynienie winno być niższe.

Dokując oceny, Sąd ważył także stopień cierpień fizycznych i psychicznych powódki. Można wnioskować, iż cierpienia te są znaczne, gdyż powódka odczuwa ból całego ciała, w tym kręgosłupa szyjnego, lędźwiowego, nóg i pośladków, porusza się o kuli, kijkach. Jednakże pamiętać należy, iż znaczna część z wymienionych cierpień była objęta zadośćuczynieniem przyznanym uprzednio.

Rozważając te wszystkie okoliczności sąd uznał, że odpowiednim dla powódki zadośćuczynieniem, tytułem nowej krzywdy, będzie kwota 30.000 zł. Ustalenie zadośćuczynienia w tej wysokości uwzględnia jego kompensacyjny charakter, przedstawiając ekonomicznie odczuwalną wartość i nie jest nadmierne w stosunku do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. Mając jednakże na uwadze fakt, iż powódka przyczyniła się do powstania

szkody w 20%, sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 24.000 zł, dzieląc ją pomiędzy pozwanych, w częściach, w jakich ponoszą oni odpowiedzialność na powstałą szkodę, tj. 18.000 złotych (75 %) od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. oraz 6.000 złotych (25%) od pozwanego (...) Szpitala Specjalistycznego (...) w Z..

W pozostałym zakresie, powództwo zostało oddalone jako zbyt wygórowane.

Zgodnie z przepisem art. 907 § 2 k.c. jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

W myśl art. 444 § 2 k.c. podstawę powstania prawa do renty stanowi szkoda na osobie polegająca na uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia, przesłankami zaś warunkującymi przyznanie renty są trwale następstwa w postaci całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo zwiększenie się potrzeb lub zmniejszenie widoków powodzenia w przyszłości. Zmiana w zakresie każdej z tych hipotez uzasadnia żądanie podwyższenia zasądzonej już renty, jeżeli tylko uzasadnia to istotna zmiana stosunków. Jeżeli więc w procesie o zmianę wysokości renty (art. 907 § 2 k.c.) zostanie wykazana zmiana choćby jednej tylko istotnej okoliczności, to odżywa zagadnienie aktualnego określenia wysokości i czasu trwania renty uzupełniającej.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie II C 100/04, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi, zasądził na rzecz powódki rentę bieżącą od 1 lutego 2006 r. i na przyszłość, uwzględnił wydatki na pomoc osób trzecich w wymiarze 4 godzin dziennie, (przyjmując wysokość stawki godzinowej początkowo w kwocie 6,90 zł, a później w kwocie 7,11 zł) koszty leków, wizyt lekarskich na poziomie 900,00 zł oraz koszty dojazdów do lekarzy, na rehabilitację i ewentualnie masaże na poziomie 300,00 zł.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa dochodziła podwyższenia renty powołując się na zwiększenie się kosztów leków i dojazdów do lekarzy wynikających z innych, nowych dolegliwości niż zgłaszane przez nią w sprawie II C 100/04 lub nasilenia się już istniejących.

Roszczenie powódki o podwyższenie renty, nie jest zasadne nawet w części.

Postępowanie dowodowe nie wykazało, aby w okresie od wydania wyroku w sprawie II C 100/04 powódka wymagała opieki w większym wymiarze niż zostało to ustalone w wyroku z 12 lutego 2008 r.

I tak, z uwagi na okoliczność przyjęcia przez powódkę nieodpłatnej pomocy sąsiadów i rodziny, mając na względzie iż powódka korzysta z niej tylko czasami, np. w przypadku podania zastrzyku, pomocy w domu, zakupów, gdy powódka źle się czuje, Sąd przyjął, iż nie wymaga ona opieki osób trzecich w większym wymiarze niż 1 (jednej) godziny dziennie, w braku innych wskazań, w stawce ok. 10 złotych za godzinę netto (odpowiadającej minimalnej stawce za godzinę pracy w roku 2017, ustalonej na mocy obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2017 r. z dnia 21 września 2016 r. - M.P. z 2016 r. poz. 934).

Zdaniem sądu w sytuacji kiedy poszkodowany nie korzysta z profesjonalnej opieki osób trudniących się tym zawodowo, nie zachodzą podstawy do zastosowania stawek wynikających z tzw. tabel (...), a właściwym jest oparcie się na mierniku jakim jest stawka minimalna za godzinę pracy w wysokości netto. Powyższa stawka obowiązuje zwykle w ramach umów zawieranych pomiędzy osobami fizycznymi, które dotyczą świadczenia czynności o niewysokim stopniu skomplikowania, takich jak sprzątanie czy zakupy.

Sąd, przyjmując podaną przez powódkę odległość 9 km w jedną stronę, uznał za zasadnie ponoszone przez powódkę koszty miesięcznych dojazdów na codzienną rehabilitację w kwocie 300,89 złotych (9 km x 2 strony x współczynnik 0,8358), co pokrywa się z zeznaniami powódki, która wskazywała, że wydatkuje na ten cel 300 zł miesięcznie.

Nadto powódka przyznała iż w związku ze swymi schorzeniami doznanymi w wypadku i zalecaniami lekarzy prowadzących, powódka wydaje na leki miesięcznie kwotę ok. 700-750 złotych.

W świetle tak poczynionych ustaleń, mając na względzie 20 % przyczynienie się powódki do powstania szkody na własnej osobie, w sposób nie budzący wątpliwości wynika, iż wykazane, obecnie ponoszone przez powódkę koszty związane z dolegliwościami spowodowanymi wypadkiem nie przewyższają tych kosztów jakie zostały na je rzecz zasądzone w wyroku II C 100/04. Z tego względu brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki w zakresie podwyższenia kwoty renty.

Odnosząc się zaś do zarzutów strony pozwanej, że brak jest podstaw do waloryzacji renty, należy wskazać iż są one zasadne.

Przepis art. 358¹ § 1 k.c. stanowi, że jeżeli przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna, spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Jednakże w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie (§ 3).

Abstrahując od przesłanek zawartych w ww. artykule 358¹ § 1 k.c. należy wskazać przede wszystkim, iż pomiędzy stronami nie doszło do zmiany stosunków na mocy art. 907§2 k.c. z tego względu nie jest możliwe żądanie zmiany wysokości renty ustalonej przez Sąd w wyroku II C 100/04.

Oceniając roszczenie w kontekście istnienia przesłanek waloryzacji świadczenia, wskazać należy, iż w celu powstania uprawnienia strony zobowiązania do żądania waloryzacji świadczenia przez sąd jest **istotna** zmiana siły nabywczej pieniądza, zaistniała po powstaniu zobowiązania, a przed jego wygaśnięciem. Przy czym zmiana taka powinna mieć charakter istotny, inaczej duży/znaczący.

W latach za które powódka dochodzi waloryzacji renty, nie występowały żadne procesy, które skutkowałyby istotną zmianą siły nabywczej pieniądza, a utrzymywanie się niewielkiej (kilkuprocentowej) inflacji nie uzasadnia stosowania art. 358¹ § 3 k.c. W praktyce niekwestionowany jest pogląd, że cechą istotności ma zmiana siły nabywczej pieniądza, która nastąpiła na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku, której nie można przełożyć na obecnie panujące stosunki.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Istotne jest ustalenie momentu, w którym dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. Termin spełnienia świadczenia przez dłużnika, został oznaczony w art. 455 k.c. Na mocy którego, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W rozważanej sprawie, jak datę zgłoszenia roszczenia przez stronę powodową należy uznać datę doręczenia pozwanym odpisów pozwu wraz z załącznikami tj. 12 stycznia 2015 roku (k. 101 i 102). Tym samym zasadne było zasądzenie odsetek od dalszego zadośćuczynienia od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu tj. w dniu 13 stycznia 2015 r. pozwany bowiem pozostawał już wówczas w opóźnieniu.

Z powodu oddalenia roszczenia o rentę oraz waloryzację renty odsetki, od tych kwot oczywiście nie przysługują jako związane z żądaniem.

Ze względu na to, że żądanie powódki nie zostało uwzględnione w całości, Sąd o kosztach procesu rozstrzygnął na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo. Z uwagi na wynik procesu, powódka ponosi koszty w stosunku do pozwanych odpowiednio w 84% oraz 94% a pozwani - (...) S.A. w W. w wysokości 16 %, natomiast Wojewódzki Szpital (...) w Z. w wysokości 6%. W związku z powyższym powódka winna zwrócić każdemu z pozwanych kwoty po 2.000 zł, tytułem obciążenia obowiązkiem zwrotu kosztów. Jednakże Sąd zobowiązał ją do tego zwrotu jedynie w części, zarazem nie obciążając powódki kosztami należnymi interwientowi ubocznemu, z uwagi na jej niełatwą sytuację majątkową i osobistą a także zasady współżycia społecznego.

O nieuiszczonych kosztach w łącznej wysokości 18.764 zł (m.in. opłata od pozwu – 11.355 zł; zaliczki na wynagrodzenie biegłych) Sąd orzekł na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 j.t. ze zm.) z zastosowaniem w/w art. 100 k.p.c., nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi: - od pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 3.002 zł, od pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z. kwotę 1.126 zł a od powódki z zasądzonych w pkt. 1 i 2 wyroku roszczenia kwotę 1.500 zł, w pozostałej części nie obciążając powódki kosztami postępowania, mając na uwadze jej ww. szczególną sytuację życiową.